

ČESKÁCZECH
BANKOVNÍBANKING
ASOCIACEASSOCIATION

Standardy bankovních aktivit

Standard ČBA

SEPA R-zprávy

**Český překlad kódů R-zpráv využívaných
v mezibankovním SEPA platebním styku.**

Doporučené kódy u vysílaných R-zpráv

Verze č. 2 30. 4. 2020

Vypracovala Pracovní skupina SEPA – ČBA

Obsah

1. Pravidla pro řešení inkasního způsobu placení SEPA inkas 3
 - 1.1 R – zprávy u SEPA inkas (SDD) 3

Jsou specifické typy zpráv, pomocí kterých může Plátce/Příjemce (banka Plátce/Příjemce) odvolat/odmítnout SEPA inkaso. Zprávy musí být doplněny odpovídajícím kódem, který blíže určuje důvod k odmítnutí provedení požadovaného inkasa. 3
 - 1.2 Časový harmonogram pro odmítnutí SEPA inkasa 4
 - 2.1 R – zprávy u SEPA plateb (SCT) 5
 - Reject – vrácení platby v den finančního vypořádání přijaté platy bankou příjemce. Důvodem jsou většinou neexistující nebo zablokovaný účet 5
 - Return – vrácení platby bankou příjemce po proběhlém šetření, důvod k odmítnutí musí být vyjádřen správným R-kódem 5
 - Recall – žádost banky plátce o vrácení platby 5
 - Request for Recall by the Originator (RFRO) – žádost o vrácení platby z podnětu plátce 5
 - Reklamace – je klasický způsob řešení problému, když není možné použít některý z výše uvedených způsobů 5
 - 2.2 Používání kódů v R- transakcích u SEPA plateb 5
 - 2.3 Časový harmonogram pro použití R-zpráv u SEPA plateb 6
3. Slovníček pojmů 7
4. Tabulka R-zpráv – kódy označené zelenou barvou je možné využívat aktivně
Chyba! Záložka není definována.

Úvod

Z důvodu potřeby sjednotit, zjednodušit a zrychlit platební styk plateb v eurech v rámci EU založily komerční banky působící v EU před mnoha lety Evropskou platební radu (European Payments Council). Tato rada vytvořila a schválila jednotné formáty pro platby denominované v eurech, jako standard je používán jednotný XML formát ISO 20022. Plátce i příjemce jsou identifikováni číslem účtu ve formátu IBAN. Standardy SEPA byly zaváděny do provozu postupně. Nejprve v přeshraničním platebním styku a po zásahu Evropské komise, která svým Nařízením č. 260/2012 rozhodla o povinném zavedení standardů SEPA, i v systémech domácích.

Vytvořeny byly formáty pro SEPA úhrady (SEPA Credit Transfer, SCT), SEPA inkasa (SEPA Direct Debit, SDD), která mají rozdílné podmínky pro podnikatele a spotřebitele a poslední

formát, který platební styk ještě více urychlil, je určen pro okamžité platby (SCT Instant payment).

Pro ČR platí uvedené Nařízení č. 260/2012 od 1. 11. 2016. Jedná se o platební styk v eurech, účet plátce nebo příjemce může však být veden v CZK. Pokud se banka rozhodne provádět SEPA transakce, musí přistoupit na závazná pravidla SEPA. K jednotlivým, výše uvedeným formátům přistupuje banka jednotlivě. Žádost o přistoupení může podat v rámci své skupiny přímo u EPC nebo samostatně EPC, případně prostřednictvím národních bankovních asociací.

1. Pravidla pro inkasní způsob placení - SEPA inkasa

SEPA inkaso (SEPA Direct Debit – SDD) je bezhotovostní inkaso v eurech prováděno z podnětu příjemce platby. Prostřednictvím SDD může být hrazen například pronájem bytu či jiné nemovitosti, úhrada mýta, odebírané tiskoviny a pojistky. Rovněž mezi podnikatelskými subjekty je SDD výhodným nástrojem k úhradě finančních závazků a řízení cash flow. Předpokladem pro vypořádání výzvy k inkasu je platný mandát plátce příjemci, dostatečné finanční prostředky na účtu plátce a účet, který není blokován pro provádění inkas nebo z jiného důvodu.

Protože však debetní transakce nemohou být vždy provedeny v souladu s Pravidly, byly pro tyto případy vytvořeny zamítající zprávy, které jasně vyjadřují důvod k odmítnutí a pro upřesnění důvodu jsou vždy doplněny správnými kódy. U těchto tzv. R – transakcí je důležité upozornit, že musí být vypořádány prostřednictvím stejného clearingů, kterým byla předtím provedena výzva k inkasu a pro úspěšné vypořádání, musí být dodržen daný časový harmonogram.

Při komunikaci banky s příjemci i plátcí SEPA inkas (SDD) musejí banky využívat u **R-zpráv (SEPA R-transactions)** standardizovaných kódů a textů. Pojem R-transakce se pro zprávy vžil, protože v angličtině začínají všechny na „r“: Reject, Refusal, Refund, Return, Reversal, Revocation, Request for cancellation. V případě, že je banka obdržel, je povinna důvod sdělit klientovi v textové podobě ve všech formách výpisu z účtu. V případě, že je banka vysílá, musí zvolit takové kódy, které neodporují české legislativě.

Překlad R-zpráv z angličtiny do češtiny byl sjednocen a je součástí tohoto standardu. Jejich aktivní využívání bylo konzultováno s Českou národní bankou, která potvrdila, že zúžené spektrum označených typů zpráv je možné využívat bankou plátce a není v rozporu s platnou legislativou. Banka příjemce musí být schopna předat svému klientovi (příjemci) všechny uvedené kódy, to znamená i ty, které sama nepoužívá.

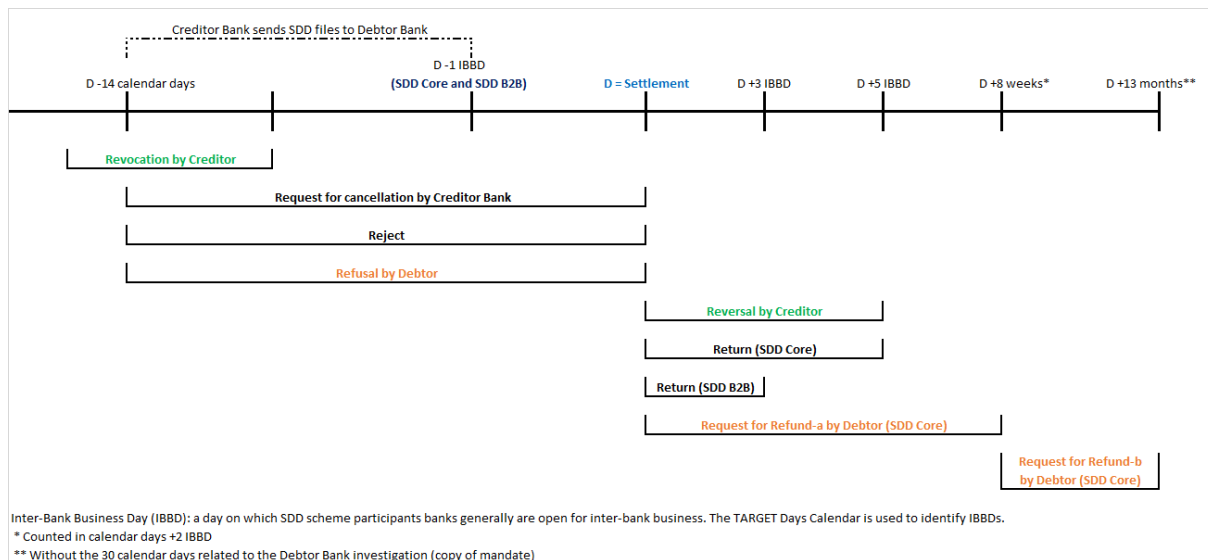
1.1 R – zprávy u SEPA inkas (SDD)

Jedná se o specifické typy zpráv, pomocí kterých může Plátce/Příjemce (banka Plátce/Příjemce) odvolat/odmítnout SEPA inkaso. Zprávy musí být doplněny odpovídajícím kódem, který blíže určuje důvod k odmítnutí provedení požadovaného inkasa v souladu s aktuálními Pravidly pro SEPA inkasa (CORE i B2B), tzv. Rulebook, dostupnými na stránkách EPC <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/> (aktuálně účinné od 17. listopadu 2019).

Překlad kódů z anglického jazyka do jazyka českého je uveden v tabulkách, které jsou součástí tohoto standardu.

- **Reject** – zamítnutí transakce **bankou plátce** z přesně definovaných důvodů (např. neplatný formát, nesprávný IBAN).
- **Refusal** – žádost **plátce** o zrušení transakce před jejím provedením z jakéhokoliv důvodu na základě přesně dohodnutých pravidel mezi plátcem a jeho bankou. Když dojde ke zrušení transakce po tom, co již proběhla, Refusal se mění na Refund.
- **Refund** – **plátce** může podat reklamaci na autorizované SEPA inkaso do 8 týdnů od provedení platby pouze u SDD Core a v případě neautorizovaného SEPA inkasa do 13 měsíců.
- **Return** – zrušení inkasa, které je iniciováno **bankou plátce** do 5 bankovních dnů po jeho provedení u B2B do 3 dnů.
- **Reversal** – žádost o vrácení finančních prostředků v případě, že inkaso bylo již zaúčtováno a zjistí se, že nemělo být provedeno do 5 dnů od data splatnosti. Žádost je iniciovaná **příjemcem** nebo **bankou příjemce**.
- **Revocation** – žádost **příjemce** dočasně odvolat výzvu k inkasu do data dohodnutého s plátcem.
- **Request for cancellation** – žádost **banky příjemce** o zrušení transakce ještě před jejím zaúčtováním.

1.2 Časový harmonogram pro odmítnutí SEPA inkasa

2. Pravidla pro uvádění kódů v R - transakcích u SEPA plateb (SCT).

Úprava pravidel umožňující použití tzv R-zpráv je v platnosti od 17. listopadu 2019.

R-zprávy jsou opravný prostředek (reklamace) v případě, že zpracování SCT transakce neprobíhá standardně, nebo podle požadavků klienta. Samotný proces zpracování reklamace začíná v okamžiku detekce problému a pro jednotlivé zprávy je vždy nutné použít stejný kanál, který byl použit i pro iniciační zprávu.

Typ použité SCT R-zprávy se odvíjí od časového okamžiku v časové ose zpracování transakce a pak rozeznáváme Reject, Return, Recall a Request for Recall by the Originator (RFRO)

2.1 R – zprávy u SEPA plateb (SCT)

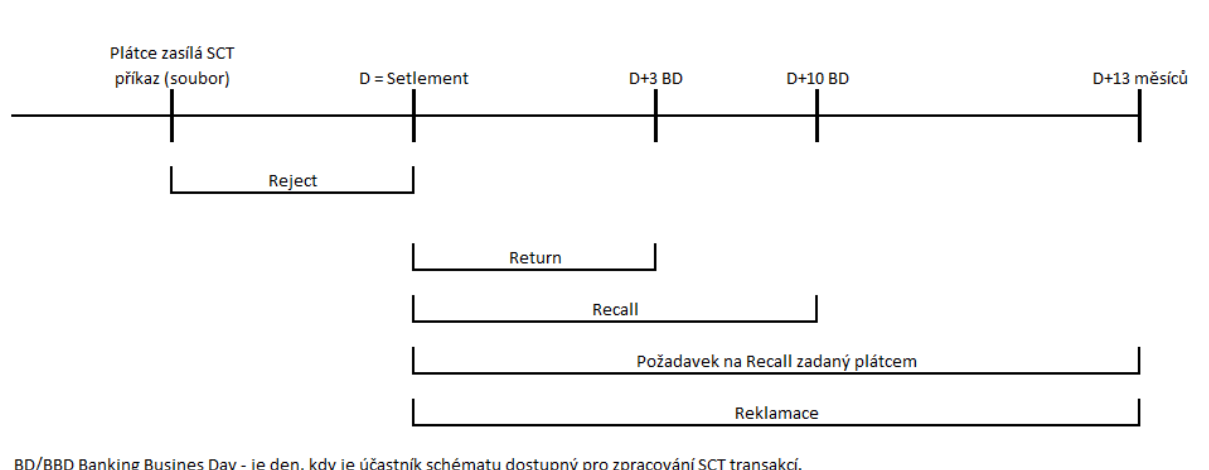
- Reject – vrácení platby v den finančního vypořádání přijaté platby bankou příjemce. Důvodem je většinou neexistující nebo zablokovaný účet
- Return – vrácení platby bankou příjemce po proběhlém šetření, důvod k odmítnutí musí být vyjádřen správným R-kódem
- Recall – žádost banky plátce o vrácení platby, např. duplicitní zaslání, podvod, technické problémy s následkem chybného odeslání platby
- Request for Recall by the Originator (RFRO) – žádost o vrácení platby z podnětu plátce

Reklamace – je klasický způsob řešení problému, když není možné použít některý z výše uvedených způsobů

2.2 Kódy používané u R- transakcí SEPA plateb

Jednotlivé důvody k odmítnutí nebo vyžádání platby zpět jsou upřesněny číselnými kódy, tak zvanými „Reason Code“ (jejich přehled je součástí tohoto dokumentu) a účastníci SCT schématu jsou nabádáni k používání co nejkonkrétnějšího použití kódů. Zároveň ale je nutné respektovat právní situaci jednotlivých zemí, které mohou omezovat použití některých kódů (například Zákon o ochraně osobních údajů). Důležité je také dodržovat časový harmonogram pro použití příslušné R-zprávy.

2.3 Časový harmonogram pro použití R-zpráv u SEPA plateb

3. „Reason_CODE“ tabulky

Překlady kódů pro R-transakce pro SEPA inkasa i SCT platby.

Kódy pro SEPA inkasa

CBA -
Standard_SEPA_R-zpr

Kódy pro SCT platby

Code.docx

4. Důležité související originální dokumenty EPC

Kódy k R – transakcím u SEPA inkas

EPC173-14 v5.0
Guidance on Reason (

Kódy k R – transakcím u SEPA plateb

EPC135-18 v2.0
Guidance on Reason (

Kódy k R – transakcím u SEPA Inst plateb

EPC059-18 v2.0
Guidance on Reason (

Přehled CID v rámci EU

item-13-attachment-e
pc262-08-v60-credito

5. Slovníček pojmů

Mandát k SEPA inkasu

Mandát je písemná smlouva, kterou příjemce uzavírá s plátcem. Na základě Mandátu je příjemce oprávněn inkasovat peněžní prostředky z účtu plátce. Mandát obsahuje identifikační údaje o příjemci a plátcí, informace o platebním schématu, CID, UMR, IBAN a BIC plátce. Mandát je vyhotoven ve dvou výtiscích. Příjemce má povinnost Mandát uchovat po dobu trvání jeho platnosti. Platnost Mandátu však vyprší automaticky 36 měsíců po posledním provedeném inkasu. Banka může požadovat předložení sjednaného Mandátu (například při zaktivnění služby SDD nebo v případě reklamačního řízení).

V Mandátu k SEPA inkasu musí být viditelně označeno, zda se jedná o podnikatelské nebo spotřebitelské SEPA inkaso. U spotřebitelského inkasa musí být informace o možnosti vrácení již odúčtovaných finančních prostředků do 8 týdnů od jejich odepsání. U podnikatelského inkasa informace, že plátce nemá nárok na vrácení peněz již uznaného inkasa. V případě, že souhlas je udělen k účtu vedeného v CZK, budou případné kurzové rozdíly hrazeny z jeho účtu.

Souhlas se SEPA inkasem

Souhlas dává plátce své bance. Může být udělen na papírovém formuláři nebo zřízen elektronicky (v souladu s podmínkami příslušné banky).

V souhlasu je uvedeno číslo účtu plátce ve formátu IBAN, informace o příjemci, CID příjemce, číslo reference Mandátu (UMR), platební schéma, popřípadě další zvláštní ujednání mezi plátcem a bankou plátce.

CID (Creditor Identifier) – Identifikační kód příjemce

Každý příjemce, který chce vysílat příkazy k inkasu, musí mít přidělen Identifikační kód. Tímto kódem je pak příjemce jednoznačně identifikován. Identifikační kódy pro provádění SEPA inkas přiděluje v České republice Česká národní banka na základě žádosti od banky, která žádost předkládá za klienta. Příjemci však mohou pro provádění SEPA inkas využívat i Identifikační kód, který jim byl přidělen v jiném státě.

UMR (Unique Mandate Reference) – Reference mandátu

UMR navrhuje příjemce v Mandátu k SEPA inkasu a musí o něm informovat plátce. Slouží k jednoznačné identifikaci inkasního vztahu. Je obdobou variabilního symbolu, na který jsme zvyklí u plateb a inkas v domácí měně). Příkazy k SEPA inkasu musí být zasílány vždy pod UMR, které bylo sjednáno s konkrétním plátcem.

Prenotifikace

Příjemce má povinnost minimálně 14 dnů před splatností informovat plátce o částce a datu splatnosti inkasa. Doporučuje se sjednat si kratší období, které však poskytne plátcovi dostatek času na zajištění peněžních prostředků na jeho účtu. Pokud takové předběžné oznámení nebude provedeno řádným způsobem, může to mít za následek reject, return nebo refund. Forma, jakou příjemce informaci plátcovi předá, není výslovně určena (může být realizováno např. formou faktury). Ke splnění této povinnosti ze strany příjemce se přihlíží například v případě, kdy plátce reklamuje provedení inkasa na jeho účtu (příjemce je pak povinen doložit, že tuto povinnost splnil).

SEPA inkaso spotřebitelské (SDD CORE)

Jedná se o SEPA inkaso, u kterého může plátce požádat o vrácení částky inkasa provedeného na jeho účtu bez udání důvodu do 8 týdnů od data splatnosti inkasa. Tento typ inkasa mohou používat jak podnikatelské subjekty, tak spotřebitelé.

SEPA inkaso mezi podnikatelskými subjekty (SDD B2B)

Jedná se o SEPA inkaso, u kterého plátce nemůže požádat o vrácení částky inkasa provedeného na jeho účtu. Tento typ inkasa mohou používat výhradně podnikatelské subjekty.

